

Tidigare och senare - ett par svenska tidskonstruktioner

Joel Olofsson

Avdelningen för utbildningsvetenskap och språk, Högskolan Väst, joel.olofsson@hv.se

Tidigare studier (Loenheim m.fl. 2016; Prentice m.fl. 2016; Olofsson & Prentice 2020) har noterat att semi-schematiska tidskonstruktioner kan användas både med vanliga nominalfraser som typiskt uttrycker tid, som i (1a–b), och produktivt med nominalfraser som typiskt inte associeras med tid, som i (1c–d).

- (1) a. Fem minuter tidigare
- b. En timme senare
- c. Fem låtar tidigare
- d. Fyra våfflor senare

Förutom de lexikalt fyllda leden, *tidigare* (1a + 1c) och *senare* i (1b + 1d), består konstruktionerna av två öppna luckor, ANTAL och TID, där man oftast använder räkneord respektive en tidsenhet, men som sagt ibland även produktivt, som *låtar* och *våfflor*.

Frågan är dock hur den lexikala variationen i konstruktionerna ser ut och, inte minst, vilka kategorier som används för produktivt bruk.

Produktivitet antas ofta hänga ihop med konstruktionens typfrekvens (Olofsson 2018). Men även kontextuell relevans och sociala faktorer (t.ex. mode, religion och tabuundvikande beteenden) är viktiga för att förstå produktivitet (se Olofsson 2016; Guardamagna 2018; Höder, manus).

I föredraget presenteras en korpusundersökning av de två tidskonstruktionerna i exempel (1). Preliminära resultat visar att konstruktionen med *senare* är mycket vanligare än den med *tidigare* liksom att den förra förekommer med många fler olika typer, vilket tyder på högre grad av produktivitet. Vidare utmärks den produktiva användningen av kategorier som är vanliga ämnen på sociala medier (t.ex. mat, dryck, träning och kommunikation).